

Dudorászás

Gyerekkoromban ismerkedtem meg ezzel a számmal, mint bárki más: Tom játszotta szíve macskahölgyének, kirángatva ezzel szardíniadoboz ágyából és mély álmából Jerryt.

Má' bábé – egy hordóból feltörő néger hang, fekete és selymes, akár az éjszaka, de reszelős is, ha másért nem, hát a rend kedvéért, hogy tudni lehessen, ki az úr a háznál, ki a férfi, ki hordja a nadrágot, ki a *má' bábé*, és kinek van vagy nincs *babája*. Ez volt a dalban a legjobb, nevelő és nevetető hatása volt. Persze arra is megtanított, hogy léteznek egyértelmű dolgok. Ezt később tanultuk meg, amikor nagyobbacsák lettünk. Rossz fát tettünk a tűzre, amit aztán megpróbáltunk kimagyarázni, mintha ott sem lettünk volna, de ezt a próbálkozást vaskos és egyértelmű mondással intézték el a felnőttek. Aztán közölték az egyértelmű ténnyt, a szemünk közé nézve. Ott voltatok. Rosszalkodtatok. A hetvenes évek. Akkor még hozzátok is a gyereket.

A rajzfilmből, a Tom és Jerryből megtanultuk, levontuk a tanulságot.

Vannak dolgok, amiket nem lehet. Vagy éppenséggel lehet, de következményekkel jár. Mert ugye, egyszerre nem lehet ezt is, azt is.

Az élet attól szép, hogy pontosan ilyen egyszerű, noha bonyolultabbnak tűnik.

Bonyolultabbnak pedig azért tűnik, mert különben mivé lenne a világ?

Ha csupa egyszerű döntésből állna, igenekből és nemekből, ha az elvek az elvtelenséggel állnának szemben.

Ez csak a költészetben, a görög tragédiákban van így. És Shakespeare-nél, Cervantesnél, Celine-nél és a krimikben, a régi rajzfilmekben és a dalszövegekben. Az igenek és nemek csatája a végsőkéig feszítve. Jó esetben katarzis, még jobb esetben dudorászás.

Az élet állítólag – így mondják mostanában, akiből ömlik a szó a rádióban – mást akar: feloldozás helyett feldolgozást. A világ ezt követeli. Az élet és a világ feldolgozást akar. Feloldozás helyett.

Picsába a katarzissal ezek szerint, hümmögöm.

A víz felforr, túl lassan, megint elfelejtettem ecetet forralni a vízforralóban. A kávé beleteszem a bögrémbe.

Valamiből a mediátoroknak és a mesélőknek is meg kell élniük, sóhajtom. Állandóan ez a sok mismásolás és megmagyarázás. Kikapcsolom a rádiót.

Csak a dudorászás maradt, jelentettem ki tehát ezen a borongós, füledt délutánon. A konyhaablak csipkefüggönye némán itta magába szavaimat és a vízforraló páráját. Hangosan beszélek. Magamban is hangosan. Talán így nyomom el a ház csendjét, hallgattatom el a belső zajosságot.

Nagyon leizzadtam. A tó partján való sétálás megviselt, különösen, mert folyamatosan az volt az érzésem, hogy a fejem letépdik a nyakamról, előrebukfencezik a levegőben, aztán valami megmagyarázhatatlan és rejtélyes okból kifolyólag visszakerül a helyére, már ha a fejem helye a nyakamon van. Nem is az előrebukfencek viseltek meg, hanem a hirtelen visszaérkezése, mintha az egész testemet hátra rántotta volna. Nem akartam erre figyelni, pedig egyre gyakrabban előfordult. Ezért katonásan lépkedtem, és közben számoltam a lépéseket. Tízezer lépés.

Tízezer lépés olyan sok. Tízezer lépésre vagyok. Tízezer lépésre ott vagy. Tízezer lépés kéne csak.

Gitárszó. Elindul a fejem, pedig dudorászok, erősen koncentrálna. A tőről felrepülnek a madarak. Az evezősök mit sem sejtve arról, hogy a fejem előtt bukfencezik, egyhangúan húzzák az evezőket. Lehet, hogy az emberben nincs tízezer lépés?

Tízezer lépés kéne csak, tízezer boldogtalan nap. Tízezer elfelejtett csók. Tízezerszer elszakított.

Mivel kávé főzök, visszaértem az áruház melletti parkolóba, beültem az autóba, és haza is értem. Le vagyok izzadva, pokoli forróságú ez a szeptember. Kinézek a kerítésre, mozdulatlanul áll. Egy kicsit be van dőlve, de az nem számít, amíg áll.

Amíg állok. Megyek. Leülök és fel tudok állni. Kilépek az utcára, belépek a házba. Dalszövegeket dúdoló magamban. Csak a dudorászás maradt, mondtam ki hangosan az üres házban. A konyhapulton könyvek sorakoztak, már-már tornyot képeztek. Tökfőzelék helyett Celine, húspogácsa helyett Shakespeare, és a desszert helyett Cervantes. Két kötetben. Mindig is édesszájú voltam.

Tudom, hogy át kellene öltöznöm, mert így meg fogok fájni. Az átizzadt póló és nadrág alatt a bugyim és a melltartóm is csuromvizes volt. De nem mozdultam. Úgy tettem, mint aki kinéz az ablakon. De közben azt figyeltem, elindul-e a fejem, leszakad-e a nyakamról, hogy előrebuk-

fencezzen. Belekapaszkodtam a konyhaszekrénybe, és egy lépést hátráltam, mert attól tartottam, beleütődne a fejem a konyhaablakba. És aztán, amikor visszahuppan a nyakamra, fájni fog, esetleg egy dudor keletkezik a homlokomon. És nincs a mélyhűtőben egy zacskó borsó, amit rászoríthatnék. A borsó helyett a pulton az Európai Diákkönyvtár sorozatból a Görög drámák című kötet áll.

A fejem nálam is sokkal ravaszabb és kiszámíthatatlanabb, ha nem tudnám, hogy elsősorban önmagunkat kell szeretnünk ahhoz, hogy másokat is szeretni tudjunk, azt gondolnám, a fejem még nálam is gonoszabb. Ugyanis nem csinál semmit. Csak ül a nyakamon egykedvűen, a borongós és füledt délutánban. Csütörtök van. Erről eszembe jut, hogy *Az ember, aki csütörtök volt* című kötetet leves helyett ráteszem a többi tetejére. Hirtelen mozdulok, mert nem vagyok biztos abban, hogy megvan. Benyitok, a lépcsőfeljáró mögött sorakozó könyvespolcok hullámszerűen kezdenek. Fel kell jutnom a pihenőig, ott vannak az angolok meg az amerikaiak.

Tízezer titkos, néma vád, tízezer év nincs, hogy tisztázd, tízezer szavadd közénk áll, tízezer vad országhatár.

Nem tudom, Chesterton felismerte-e a dudorászást. Feljutottam, megvan, ott pihen a polcon. A mellemhez szorítom, a melltartó – akár egy jeges ketrec – szorítja a mellem. A dalszövegekben, akár a krimikben és a régi rajzfilmekben, a jó áll szemben a rosszal, az elvek az elvtelenséggel. Könnyen eldönthető dolgok. Az élet a legkevésbé sem ilyen. Ennél sokkal egyszerűbb, mondhatjuk, szürkébb. Csak ügyesen, ügyesen lefelé a lépcsőn.

Az ember, aki csütörtök volt című könyvben a főgonosz neve Csütörtök. Leértem a lépcső aljára, ezek szerint megyek. A mellemre szorított könyvvel kilépek az ajtón, behúszom magam után, és a könyvet a pulton álló torony tetejébe helyezem. Visszafordulok, hogy magamhoz vegyem a kávémat. Akkor látom, hogy elfelejtettem ráönteni a vizet. Újra bekapcsolom a forralót.

Álldogálok és nézem a kerítést. Figyelem a fejem. Éppen olyan, mint ha egy drón lennék magam fölött. Nem lódul meg. Nem bukfencezik.

Néhány hónapja egy nő megölelt. Hátrahőköltem. Nem értettem, miért teszi ezt. Talán haboztam egy pillanatig, mert volt annyi ideje, hogy a fülemből ságja: te vagy a leggonoszabb ember a világon, akit ismerek.

Ez a mondat túl egyszerű. Még velem kapcsolatban is. Még tőle is. De ha nem, akkor azt kell gondolnom, hogy ő, aki ezt mondja, nem más, mint a jóisten. Vagy a szentlélek megszállta, és az beszélt belőle.

Amikor azon az estén hazaértem és bekapcsoltam a tévét, az RTS-en Tom és Jerry hadakoztak. *Is You Is or Is You Ain't my Baby...* bamm, bamm,

dudorásztam velük leroskadva a fotelba. Tom éppen a pofájába kapta a vasalót. Ebben a két állatban nincs semmi belátás. Reális megközelítés, józanság, képtelenek a párbeszédre, a kiegyezésre, nem toleránsak és újra: nincs bennük belátás. Mindkettő olyan, mint a cigány lova, amelyik neki megy a falnak. De nem azért, mert vak, hanem mert bátor. Ültem a fotelban, és megnéztem a következő rajzfilmet is.

Az RTS olyan, mint gyerekkorunkban. Két rajzfilm. Nem több. Ennyi elég. Indulás fogat mosni.

Rájöttem, hogy csak Tom az állat. Jerry huncut, és jól kibaszik azzal a mamlasz macskával, aki viszont – a látottak szerint – gonosz.

Szétáradt bennem a nyugalom. Megleltem a helyem a világban. Végtelen hálával gondoltam a nőre, aki átölelt, és a fülembé suttogott. Felnyitotta a szemem. Rácszméltetett arra, hogy amennyiben ő mégsem ennyire egyszerű, amilyenek a mondata alapján tűnik, viszont veszi magának a bátorságot, hogy ilyent mondjon, akkor van isten, és ő szólt belőle. Vagy a szentlélek, ami ugyanaz. És akkor én új életre kelhetek, mert ki a fasz adna lehetőséget egy embernek istent leszámítva arra, hogy mindenkit, akit ismer és ismerni vél, beleértve önmagát is, újraértelmezze.

Felpattantam a fotelból és felrohantam a lépcsőn, az első könyv, amit lekaptam a polcról, a *Söpredék* volt. Valami miatt úgy emlékeztem, hogy ez fontos könyv, *rekonstruálja* a dolgokat. És nekem éppen erre volt szükségem. Rekonstruálni akartam a nőt, a mondatát, a körülményeket, az előzményeket és a következményeket is – ez utóbbiakat előre.

Úgy képzeltem, megtanulom levonni a tanulságot. Ha már ilyen dolgokat lehet tenni. Átölelni valakit és a fülebe súgni, hogy ő a leggonoszabb ember a világon, akit ismer. Mert én mindedig, rettenetesen hosszú évtizedeken keresztül azt gondoltam, hogy vannak dolgok, amiket nem lehet. Vagy éppenséggel lehet, de következményekkel jár. Mert ugye, egyszerre nem lehet ezt is, azt is.

Ez az este azt bizonyította, hogy teljes mértékben téves úton jártam eddigi életemben. A nagy sötétlő erdőben jól eltévedtem, de nem az emberélet útjának felén, hanem még gyerekkoromban, viszont a helyes utat most megleltem. Ezen az estén. Egy nő által, akiről végül is nem akarnám eldönteni, milyen. Maradok annál, hogy annak ellenére, hogy magát istennek képzelem, mégsem az.

De a lehetőség, amit kaptam, ettől függetlenül még isteni. Mindez úgyis csak az én fejemben történik. Kikapcsoltam a tévét, és elolvastam a Márquez-kisregényt. Nem vagyok rajongója az írónak, ellenkezőleg. Viszont a nyomozást mesterien végzi ebben a híres, ókori görög tragédiát felidéző kisregényében. Ezt a könyvét tehát szeretem.

Reggel lett.

Keveset aludtam, ébredés után feltettem a kávévizet, és dudorászni kezdtem: *Is You Is or Is You Ain't my Baby...*

Az élet attól szép, hogy pontosan ilyen egyszerű, noha bonyolultabbnak tűnik.

Bonyolultabbnak pedig azért tűnik, mert különben mivé lenne a világ?

Ha csupa egyszerű döntésből állna, igenekből és nemekből, ha az elvek az elvtelenséggel állnának szemben.

Istenem, te tudod, hogy bűnös vagyok, mennyit is vétkeztem. Gondolattal, szóval és cselekedettel. Mert pontosan azt hittem, hogy az elvek állnak az elvtelenséggel szemben, az igenek pedig a nemekkel szemben, a jó és a rossz pedig olyan egyszerű, ahogyan megtanultuk gyerekkorunkban, a tévé előtt bámulva a rajzfilmeket.

Most azonban köszönöm neked a lehetőséget, köszönöm, hogy megszabadítasz engem ettől az egész butaságtól. Ami nagyjából az életem is egyben.

A halál sem sokkal rosszabb, tudom. De hogy megértsd a Jót, mit ott találtam, hallanod kell, mit láttam az úton. Akkortájt olyan álmodozva jártam: nem is tudom, hogyan kerültem arra, csak a jó útról valahogy leszálltam.

Ámen.

Itt be is fejezhetném a történetet.

Be is fejezem. Közben újra felforrnt a víz, ráöntöttem a bögrében púposodó kávéra, és kimentem a teraszra. Meg fogok fájni, gondoltam, de nem volt erőm átöltözni, mert annyira csak a fejemre tudtam összpontosítani, rettegve, hogy meglódul-e. Ahogy a vízfóralót visszatettem, a kezemmel megnyomtam a rádió távirányítóját, és a konyhaablakban, a súlyos csipkefüggöny alatt, kéken világítva újra szólt a rádió, és egy hang azt mondta, most pedig a The Bevin Boys következik, és megszólalt a dal. *Is You Is or Is You Ain't my Baby.*

Megdermedtem. A fejem nem lódult, viszont azonnal rám tört az epés, bűdös, csípős, híg fosás. Rohantam. Visszaérve megálltam egy percre a konyhapultnál, aztán kikapcsoltam a rádiót. Akkorra már isten beszélt benne vagy a szentlélek.

Dúdolni kezdtem. *Tízezer...*

A kockás plédbe burkolózva visszamentem a teraszra. Az addig borongós, füledt délutánból este lett. Feltámadt a szél, messzire vitte az utcáról betörő zajokat, hangos nevetést.